

Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 5 (SI1), 46-56, 2018

www.sportifbakis.com

E-ISSN: 2148-905X

TÜRKİYE SPOR TOTO 3. LİG'İNDE OYNAYAN PROFESYONEL FUTBOLCULARIN DUYGUSAL ZEKÂ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

¹Gülten HERGÜNER^{ABCDE}

²Murat SARIKABAK^{ACDE}

²Nigâr YAMAN^{ADE}

³Yusuf SOYLU^{ABCDE}

⁴Tuncay ÖCAL^{ABCDE}

A Çalışma Deseni (Study Design)

B Verilerin Toplanması (Data Collection)

C Veri Analizi (Statistical Analysis)

D Makalenin Hazırlanması (Manuscript Preparation)

E Maddi İmkanların Sağlanması (Funds Collection)

ÖZET: Bu araştırma 2016-2017 yılında Türkiye Spor Toto 3.Lig'inde oynayan profesyonel futbolcuların, duygusal zekâ düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Türkiye 3. Ligi'nde bulunan, Ankara Adliye Spor, Ankara Demir Spor, Kocaeli Spor, Adana Kozan Spor ve Erzin Spor takımlarında oynayan, toplam 112 profesyonel futbolcu gönüllü olarak katılmıştır. Çalışma için, nicel desenli betimsel tarama modelinden yararlanılmıştır. Çalışmada veriler için, araştırmacının oluşturduğu soruları içeren kişisel bilgi formu ve Schutte ve ark (1998) tarafından geliştirilen daha sonra Austin ve ark. (2004) tarafından tekrar çalışılan ve Türkçe uyarlaması Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından yapılan Duygusal Zekâ ölçeğinden yararlanılmıştır. Yapılan analizlerde SPSS 21 programından faydalanılmıştır. Araştırma sonucu incelendiğinde, lisanslı spor yapma değişkeni ile duygusal zekâ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Profesyonel olma yaşı ile iyimserlik/ruh halinin incelenmesi ve duyguların kullanımı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Duyguların değerlendirilmesi alt boyutunda ve genel ortalamada ise, anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Mevki değişkeni ile iyimserlik/ruh halinin incelenmesi ve duyguların kullanımı alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Duyguların değerlendirilmesi alt boyutunda ve genel ortalamada ise, anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zekâ, Futbol, Profesyonel Futbolcu

¹Sakarya Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi.

²Sorumlu Yazar, Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

²Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

³Siirt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu.

⁴Aksaray Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi.

INVESTIGATION OF EMOTIONAL INTELLIGENCE LEVEL OF PROFESSIONAL FOOTBALL PLAYERS IN TURKISH 3TH LEAGUE

Abstract: The research was conducted to examine the emotional intelligence levels of the professional footballers who played in Turkey 2016-2017 Spor Toto 3rd League. For this purpose 112 male professional players who played in Ankara Adliye Sports, Ankara Demir Sports, Kocaeli Sports, Adana Kozan sports and Erzin sports teams in 2016-2017 Turkey Sports Toto 3rd League participated in this research voluntarily. In the study, descriptive scanning method with quantitative pattern was used. As a data collection tools, the personal information form prepared by the researcher and the revised Schutte Emotional Intelligence Scale, developed by Schutte et al. (1998), revised as 41 items by Austin et al. (2004), and adapted to Turkish by Tatar, Tok and Saltukoğlu (2011), were used. SPSS 21 statistical program was used in the calculation and evaluation of the obtained data. When the results of the study were examined, it was seen that there was no statistically significant difference between licensed sports and emotional intelligence. It was found that there was no statistically significant difference between the age of being a professional and optimism / mood analysis and the use of emotions. There was a significant difference in the evaluation of emotions sub-dimension and overall mean. It was determined that there was no statistically significant difference between position variable and optimism / mood and sub-dimensions of emotions. A significant difference was found in the evaluation of emotions sub-dimension and overall mean.

Keywords: Emotional Intelligence, Football, Professional Footballer

SUMMARY

This research was carried out to examine the emotional intelligence levels of the professional football players who played in 2016-2017 Turkey Sports Toto 3rd League. The effects of emotions on performance have been determined by many researchers, and the aspect of sports related to emotional intelligence has increased its importance and has found its place in scientific research. Emotional intelligence, which means professionally managing all the communication and behaviors that one establishes by managing one's feelings, can be very important in terms of the share of professional players in their communication processes with their teammates or rivals. Also, in terms of social life and training efficiency, the level of emotional intelligence may be of value in the communication between players' coaches and their families. For this reason, researching the effects of emotional intelligence with using variables such as position, age of sports and age of players, age of profession, and emotional intelligence, which are thought to determine the usage level of our habits, performance and intelligence within the team and in the social environment, can contribute to the literature. For this purpose 112 male professional players who played in Ankara Adliye Sports, Ankara Demir Sports, Kocaeli Sports, Adana Kozan sports and Erzin sports teams in 2016-2017 Turkey Sports Toto 3rd League participated in this research voluntarily. SPSS 21 statistical program was used in the calculation and evaluation of the obtained data. Skewness and Kurtosis values were analyzed in order to determine whether the variances were distributed homogeneously in order to determine the tests to be applied, and the variance was determined to be homogenous. Arithmetic mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA test were used in order to determine the scores of the professional football players on the revised Emotional Intelligence Scale and to test whether there was a significant difference between the groups. When the research group was classified according to the licensed playing year variable, it was found that 42.0% played football as licensed for 1-6 years and 58.0% played football as licensed for 7 years and above. When the participants were classified according to the age of becoming a professional player, it was seen that 57.1% were professional players in the 15-18 age range and 42.9% were professional players over 19 years. When professional footballers were classified according to their position variable, it was found that 13.4% were goalkeeper, 35.7% were defensive, 22.3% were midfield and 28.6% were offensive player. As a result of the analysis as related to the age of being professional football players, it was found that there was a statistically significant difference between two groups

according to the age of being a professional variable ($p<0.05$). In the evaluation of emotional sub-dimension and emotional intelligence total score, it was found that the players who were 15-18 years old had higher emotional intelligence levels than who were 19 and above. According to the position variable of professional players, in the analysis conducted to determine the level of emotional intelligence levels showed statistically significant differences ($p<0.05$). As a result of the Tukey test conducted to determine which groups of differences were different, the evaluation of emotions and the total score of emotional intelligence showed that the offensive players had a higher level of emotional intelligence than defensive players. Emotional intelligence levels of the players varied according to positions as indicated both in the current study and previous studies, however, it was attempted to be explained that the players of the offensive and midfielders were more in touch with the players in the game and that the players' emotional intelligence level in these regions was higher than the others. In addition, if it is thought that the ability to develop empathy and express emotions within the characteristics of the players develops through experiences, it can be seen that the development of these characteristics and the increase of emotional intelligence levels can be seen in offensive players who are more in contact with others. As a result of this research, it is assumed that the level of emotional intelligence could be a predictor for the football branch between talent selection and the age of being a professional. At the end of the research, information that is thought to contribute to the literature was included and recommendations were made.

1. GİRİŞ

Duygu, kişilerarası ya da kişisel geribildirim noktasında, insan yaşamında etkili bir rol oynarken, duygunun farklı ifadelerle tanımlanabileceğini ifade eden Mayer ve ark. (2000), duyguları kişinin kendisine ve çevresine verdiği fizyolojik tepkiler, tecrübe ve zihinsel süreçler olarak belirtmişlerdir. Bhochhibhoya ve ark. (2014) duyguları, bireyi harekete geçiren dürtüler ve insan doğasının bir parçası olarak belirtmektedir. Goleman (2013) bu durumu bir algılayış ve ona ait uslar, farklı biyolojik ve zihinsel devamlılıklar ile birlikte, bu süreçlere doğru yönelen bir dizi davranış olarak tanımlamaktadır.

Duygusal zekâ kavramı, 1980'lerin sonlarında, Salovey ve Mayer (1990)'in yayımlamış oldukları makale ile tanınmış ve uyguladıkları modelin Goleman (1995) tarafından yayımlanmasıyla uluslararası boyut kazanmıştır. Bu model, sosyal yaşamın devamlılığı için gerekli olan duygusal zekânın, dört yönünü kapsayan bir teoriye dayanmaktadır. Duygusal zekâ modeli, *"benliğe ait hissi algılama ve anlamlandırma, bunu düşünceye evirme, duyguyu anlama ve analiz etme ile duyguyu yansıtma"* şeklinde açıklanmaktadır (Caruso & Salovey, 2004; Mayer & Salovey, 2007; Mayer et al., 2007; Caruso, 2008;).

Başkalarının duygularını anlamanın, insanın kendisi ve çevresindekilerin duygusal seviyesiyle, etkili bir şekilde bağlantı kurması şeklinde gerçekleştiği söylenebilir. Duygusal zekânın esnek planlamalar yapabilme, yaratıcı düşünme ve dikkat ile motivasyonu yeniden yönlendirebilme yeteneğini kolaylaştırmaya yardımcı olduğu ifade edilmektedir (Schutte ve ark., 1998: 167-177). Palmer ve ark. (2008: 17-38) duygusal zekâyı, bireyin hislerini düzgün bir doğrultuda ifadelendirmesi ile başlayan, başkalarının duygularını anlayıp, analiz ederek, empati kurması ile devam eden ve başkaları üzerinde bu özellikteki yetileri kullanarak, ilişkileri yönetme becerileri kazandıran bir güç olarak belirtmektedir.

Duygusal zekânın ortaya koyduğu yapı, yalnızca bir kişinin duyguyu hissetme yeteneği değil, çok farklı olarak, kendi ve başkalarındaki duyguları, doğru bir biçimde tanımlaması ve başkalarını anlamak için duyguları yönlendirmesi olarak belirtilirken, aynı zamanda paha biçilmez bir bilgi ve geribildirim kaynağı olarak kabul edilmektedir (Grewal ve Salovey, 2006: 104).

Günlük yaşamda zeki olarak tanımlanan kişilerin sosyal yaşamda düşünüldüğü kadar başarılı olamadığı, bununla birlikte bilişsel zekânın, başarı için yetkin ve tek gösterge olarak görülemeyeceği ortadadır. Bundan dolayı insanların yaşamları boyunca karşılaştıkları zorluklara ve sıkıntılara verecekleri tepkilerin düzeyini belirlerken, araştırmacıların artık duygusal zekânın önemini ifade ettikleri görülmektedir (Bar-On, 2006: 13-25).

Yapılan araştırmalar duygusal zekânın, sadece iyi bir sosyal yaşam aracı olarak görülmediğini göstermektedir. Hemen hemen her alanda; iktisadi idari bilimler (Özcan, Geçici ve Günlük, 2016), mühendislik (Riemer, 2003), turizm (Aysin, 2018) sağlık (Avşar ve Kaşıkçı, 2010), spor (Sarıkabak ve ark., 2018a) ve eğitim (Corcoran ve Tormey, 2012), duygusal zeka çalışmalarının yoğunluğu, sayısız örnekle gözlemlenebilir.

Zihinsel beceriler ile duyu-motor becerilerin, sürekli sinerji halinde olduğu bir gerçektir. Yüksek performans sergileyen bireylerin bu becerilerden her ikisine de sahip olduğu ifade edilirken, duygusal zekânın önem kazandığı noktanın, işlerin karmaşık olduğu zamanlarda ortaya çıktığı belirtilmektedir (Goleman, 2013). Karageorghis ve Terry (2015) sporcuların, beklenen yüksek performanstan daha düşük bir performans ortaya koyduklarında, bu durumu onların ruh hallerine bağlamaktadır. Goleman, (2013) ise, rekabetin ve üstün performansın çok fazla olduğu alanlarda, yüksek performans sergileyen kişilerle diğerlerini ayıran en önemli özelliğin, erken yaşlarda uygulanan yoğun ve yüksek şiddetli antrenman programlarına gösterilen sebat ile ilişkili olduğunu söylemektedir. Sergilenen bu direncin oluşmasında verilen emeğin değerinin büyüklüğü, istekliliğin yüksekliği ve engellere karşı dayanma gücünün artışı etkili örnekler olarak karşımıza çıkabilmektedir. Bu örnekler ise duygusal özelliklerle ve zekâmızla bağlantılıdır. Yüksek ve etkili bir fiziksel davranış için değerli bir literatür bilgisi olarak kabul edilen duygusal zekânın, sportif başarıdaki payı çok yüksek olabilir (Sarıkabak ve ark., 2018b).

Futbol, geniş bir oyun alanında, çok sayıda oyuncunun bir araya gelmesiyle, kurallar çerçevesinde belirlenmiş sınırlı bir bölgede, sonucun kalelere atılan gollerle belirlendiği, ayakla oynanan, bir spordur (İnal, 1998). Büyük kitlelere hitap eden bu sporun, bünyesinde bulundurduğu özellikler, fiziki, sosyal, zihinsel ve psikolojik bazı gereksinimlere ihtiyaç duymaktadır. Futbolcuların yüksek performans için ihtiyaç duydukları fiziksel beklentilerin, onları sosyal ve psikolojik açıdan zor şartlar altında bu branşı icra etmeye yönlendirmekte olduğu bilinmektedir (Sarıkabak, 2015). Duyguların kullanımı ve yönetiminin, önemli bir yer tuttuğu duygusal zekâ ise futbol ve futbolcu kavramlarıyla yakından ilişkili olabilir. Performansın düşmesine neden olabilecek psikolojik faktörlerin, duygusal zekânın artışıyla birlikte ortadan kalkması

beklenilebilir. Yapılan araştırma, profesyonel futbolcuların duygusal zekâ düzeylerinin; profesyonel olma yaşı, saha içinde buldukları mevkii ve lisanslı oynama yılı gibi değişkenlerle ilişkisine bakmayı amaçlaması bakımından önem arz etmektedir.

2. MATERYAL VE METOD

Evren ve Örneklem: Bu çalışmada, 2016-2017 yılında Türkiye Spor Toto 3. Ligi'nde bulunan takımlar arasından, ulaşılabilirlik açısından 'Kolay Ulaşılabilir Örneklem' tekniğine uygun olarak seçilmiş olan takımlar kullanılmıştır. Kullanılan örneklem yöntemi, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırdığından, araştırmacı erişilmesi kolay olan durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmanın grubunu Ankara Adliye Spor, Ankara Demir Spor, Kocaeli Spor, Adana Kozan Spor ve Erzin Spor takımlarında oynayan, 112 erkek profesyonel futbolcu oluşturmuştur. Futbolcular araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada nicel desenli betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve Schutte ve ark (1998) tarafından geliştirilen daha sonra Austin ve ark (2004) tarafından 41 madde olarak tekrar revize edilen ve Türkçe uyarlaması Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011) tarafından yapılan, Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı .82 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Analizi: Elde edilen verilerin hesaplanmasında ve değerlendirilmesinde SPSS 21 istatistik paket programı kullanılmıştır. Uygulanacak testlerin belirlenmesi için varyansların homojen olarak dağılıp dağılmadığını incelemek için Skewness ve Kurtosis değerleri incelenmiştir. Varyansların homojen olarak dağıldığı tespit edilmiştir. Profesyonel futbolcuların Gözden Geçirilmiş Duygusal Zekâ ölçeğinden aldıkları puanları belirlemek ve gruplar arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek amacıyla, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında ulaşılan bulgulara ait istatistiksel sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo-1 Araştırma Grubunun Betimsel İstatistikleri

Değişkenler		F	%
Lisanslı Oynama Yılı	1-6 Yıl	47	42,0
	7 ve Üstü	65	58,0
Profesyonel Olma Yaşı	15-18 Yaş	64	57,1
	19 ve Üstü Yaş	48	42,9
Mevki	Kaleci	15	13,4
	Savunma	40	35,7
	Orta Saha	25	22,3
	Hücum	32	28,6

Araştırma grubu lisanslı oynama yılı değişkenine göre sınıflandırıldığında, %42,0'ının 1-6 yıldır lisanslı olarak futbol oynadığı ve %58,0'ının ise 7 ve daha fazla yıldır futbol oynadığı görülmüştür. Profesyonel futbolcu olma yaşı değişkenine göre sınıflandırıldığında, %57,1'inin 15-18 yaş aralığında profesyonel futbolcu olduğu ve %42,9'unun 19 yaş ve üstünde profesyonel futbolcu olduğu tespit edilmektedir. Mevki değişkenine göre sınıflandırıldığında ise, %13,4'ünün kaleci, %35,7'sinin savunma, %22,3'ünün orta saha ve %28,6'sının ise hücum oyuncusu olduğu görülmektedir.

Tablo-2 Profesyonel Futbolcuların Lisanslı Oynama yılı Değişkenine Bağlı Duygusal Zekâ Puanlarına Göre T Testi Sonuçları

Duygusal Zekâ Alt Boyutlar	N		A.O.	S.S.	t	df	P
	1-6 Yıl / 7 ve Üstü	Yıl					
İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi	47		3,93	,351	-,042	110	0,967
	65		3,93	,388			
Duyguların Kullanımı	47		2,90	,531	,096	110	0,924
	65		2,89	,554			
Duyguların Değerlendirmesi	47		2,67	,591	1,143	110	0,256
	65		2,55	,502			
EQ Genel Ortalama	47		3,39	,350	1,461	110	0,147
	65		3,30	,275			

p<0.05

Tablo 2'de profesyonel futbolcuların, lisanslı oynama senesine göre duygusal zekâ düzeylerine ait t testi sonuçları verilmektedir. Lisanslı oynama yılına göre, anlamlı bir fark oluşmadığı anlaşılmıştır (p>0.05).

Tablo- 3 Profesyonel Futbolcuların Profesyonel Olma Yaşı Değişkenine Bağlı Duygusal Zekâ Puanlarına Göre T Testi Sonuçları

Duygusal Zekâ Alt Boyutlar	N		A.O.	S.S.	t	df	P
	15-18 Yaş / 19 ve Üstü	Yıl					
İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi	64		3,93	,400	,134	110	0,894
	48		3,93	,333			
Duyguların Kullanımı	64		2,98	,549	1,943	110	0,055
	48		2,78	,517			
Duyguların Değerlendirmesi	64		2,71	,571	2,671	110	0,009*
	48		2,44	,462			

	64	3,40	,344			
EQ Genel Ortalama	48	3,26	,240	2,366	110	0,014*

p<0.05

Tablo 3’de profesyonel futbolcuların, profesyonel olma yaşı değişkenine göre duygusal zekâ düzeylerine ait t testi sonuçları verilmektedir. Profesyonel olma yaşı değişkenine göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p<0.05). Duyguların değerlendirilmesi alt boyutu ve genel ortalamada, 15-18 yaşında profesyonel olan sporcuların 19 ve üstü yaşlarda profesyonel olan sporculara göre daha yüksek duygusal zekâ düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Tablo-4 Profesyonel Futbolcuların Mevki Değişkenine Bağlı Duygusal Zekâ Puanlarının ANOVA Testi Sonuçları

Duygusal Zekâ Alt Boyutlar	Gruplararası			Kareler Ortalaması	F	P
	Grup İçi Toplam	Kareler Toplamı	df			
İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi	Gruplararası	,376	3	,125		
	Grup İçi	14,914	108	,138	,908	0,440
	Toplam	15,290	111			
Duyguların Kullanımı	Gruplararası	1,721	3	,574		
	Grup İçi	30,930	108	,286	2,003	0,118
	Toplam	32,651	111			
Duyguların Değerlendirilmesi	Gruplararası	2,780	3	,927		
	Grup İçi	29,749	108	,275	3,364	0,021*
	Toplam	32,529	111			4<2
EQ Genel Ortalama	Gruplararası	1,044	3	,348		
	Grup İçi	9,633	108	,089	3,900	0,011*
	Toplam	10,677	111			4<2

1. Kaleci 2- Defans 3- Orta Saha 4- Hücum

p<0.05

Tablo 4’de profesyonel futbolcuların, mevki değişkenine göre duygusal zekâ düzeylerine ait ANOVA testi sonuçları verilmektedir. Mevki değişkenine göre profesyonel futbolcuların duygusal zekâ düzeyleri açısından, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (p<0.05). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, duyguların değerlendirilmesi ve genel ortalamada, hücum oyuncularının, savunma oyuncularından daha fazla duygusal zekâ seviyesine sahip olduğu söylenebilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Duygusal zekânın spor alanında önemi vurgulanırken, psikolojik ve zihinsel becerilere pozitif yönde katkı sağladığı ve sporcuların bu özelliklerini geliştirmesine yardımcı olduğu ifade edilmektedir (Kajbafnezhad ve ark, 2012; Laborde ve ark, 2012).

Kişinin duygusal zekâsının yüksek olmasının, kişilerarası ilişkilerde için önemli olduğu vurgulanmaktadır. Kişinin kendi duyguları kadar iletişim kurduğu insanların

duygularını da okuyup yönlendirebilmesi, takım sporları açısından önemli bir özellik olarak görülebilir (Zizzi ve ark, 2003).

Araştırma grubu lisanslı oynama yılı değişkenine göre sınıflandırıldığında, %42,0'ının 1-6 yıldır lisanslı olarak futbol oynadığı ve %58,0'ının ise 7 ve daha fazla senedir futbol oynadığı görülmüştür. Profesyonel futbolcuların lisanslı oynama senesine göre duygusal zekâ düzeylerine ait t testi sonuçlarına göre, lisanslı oynama senesine göre, kümeler arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farkın olmadığı anlaşılmıştır. Araştırma bulgularımızın aksine, Dorak ve ark (2012) Beden eğitimi ve spor öğretmenliği okumak için yetenek sınavına gören öğrenciler üzerinde yapmış oldukları çalışmada, lisanslı oynama yılı ile duygusal zekâ düzeyleri içinde anlamlı bir ilişki belirtmişlerdir. Soylu ve ark (2016) araştırmamızı destekleyen bir sonuca, mücadele sporcularının antrenman yaşı ile duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirterek ulaşımlardır.

Profesyonel futbolcu olma yaşı değişkenine göre sporcuların, %57,1'inin 15-18 yaş aralığında profesyonel futbolcu olduğu ve %42,9'unun 19 yaş ve üstünde profesyonel futbolcu olduğu tespit edilmiştir. Profesyonel olma yaşına ait verilere göre kümeler arasında istatistiki bir ilişki olduğu görülmüştür ($P<0.05$). Duyguların değerlendirilmesi alt boyutu ve duygusal zekâ toplam puanında, 15-18 yaşında profesyonel olan sporcuların 19 ve üstü yaşlarda profesyonel olanlara göre, daha üst seviyede duygusal zekâ puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Bu sonuca dayanarak, erken yaşta profesyonellik düzeyine ulaşan sporcuların duygularını daha bilinçli ve özverili bir şekilde kullandığı söylenebilir. Yapılan alan yazın taraması sonucunda, direkt olarak futbolda profesyonel olma yaşını duygusal zekâ düzeyi açısından değerlendiren çalışmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle ortaya çıkan sonucun, literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılanlar, mevki değişkenine göre sınıflandırıldığında ise, %13,4'ünün kaleci, %35,7'sinin savunma, %22,3'ünün orta saha ve %28,6'sının ise hücum oyuncusu olduğu görülmüştür. Profesyonel futbolcuların mevki değişkenine göre duygusal zekâ düzeylerine ait ANOVA testi sonuçlarına göre, profesyonel futbolcuların duygusal zekâ puanları açısından gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, hücum oyuncularının, savunma oyuncularından daha üst düzeyde duygusal zekâ puanına sahip oldukları tespit edilmiştir. Ulus (2012) yılındaki çalışmasında saha içi pozisyonlarının duygusal zekâ açısından mevkilere göre değişiklik gösterdiğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde, Soylu (2016) 16-21 yaş arasındaki elit futbolcular üzerinde yapmış olduğu çalışmasında, genç yaş grubundaki orta saha oyuncularının duygusal düzenleme/yönetim alt boyutunda farklı görev yerlerine göre daha üst düzeyde duygusal zekâ puanlarına sahip olduklarını belirtirken, duyguların kullanımı alt boyutunda hücum oyuncularının diğer oyunculara göre daha yüksek duygusal zekâ düzeyine sahip olduklarını ifade etmiştir.

Hücum oyuncularının gol vuruşu ya da asistini yapabilmek için, savunma oyuncularının saha içindeki konumlarını ve davranışlarını iyi analiz etmeleri

gerekmektedir. Bu analizler içinde yer-yön hareketliliği kadar, duygusal davranışların, heyecan, stres ve yüksek kaygı gibi hislerin önemi büyüktür. Savunma oyuncularını ise gelen tehlikeyi uzaklaştırmak ve topu oyuna etkili-hızlı bir şekilde sokabilmek ile görevlidirler. Bu iki görev alanının öncelikli sorumlulukları düşünüldüğünde, hücum ve savunma oyuncularının, duygusal zekâ düzeylerindeki farklılıkla, görev bölgeleri arasındaki ilişkileri açısından, bulgularımızı destekler nitelikte bir ilişkiye sahip oldukları düşünülmektedir. Zira duygusal zekâ, bireyin kendi duygularını, karşısındakilerin duygularını da harmanlayarak analiz etmesini ve bunların doğru yönetilmesini kasteder.

Sonuç olarak, yapılan analizler neticesinde, 3. Lig'de oynayan profesyonel futbolcuların, lisanslı oynama yılına göre, duygusal zekâ düzeyi ile aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Soylu (2017) yaptığı çalışmada, duygusal zekâ ve alt boyutları ile aynı takımda oynama yılı değişkenine göre, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmiştir. Lisanslı oynama yılının futbolcuların duygusal zekâ toplam puanlarını etkilemediği düşünülebilir.

Futbolcuların mevki değişkeni ve duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır. Bu durum hücum oyuncularının, oyun içerisinde daha çok sporcu ile etkileşim içinde olması ve sorumluluk alanlarının gerektirdiği karakteristik özelliklerden kaynaklanabilir. Bu özellikler içinde bulunan empati kurma yeteneğinin, yaşanan tecrübeler yoluyla geliştiği düşünülecek olursa, hücum oyuncularında duygusal zekâ düzeylerinin artması, normal kabul edilebilir. Yapılan araştırma neticesinde, duygusal zekâ düzeyinin, mevki değişkeni ve profesyonel olma yaşı açısından, yetenek seçimi çalışmaları için, bir öngörücü olabileceği düşünülmüştür. Araştırmanın yapılacak olan farklı branşlara ait duygusal zekâ çalışmalarındaki literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca profesyonel olma yaşının erken gerçekleşmesinin, duygusal zekâ toplam puanındaki artışa neden olması, antrenörler ve yöneticiler için önemli bir veri olarak kullanılabilir.

5. KAYNAKÇA

Austin EJ, Saklofske DH, Huang SHS, McKenny D. (2004). *Measurement of Trait Emotional Intelligence: Testing and Cross- Validating a Modified Version of Schutte Et Al.'S (1998) Measure*. Personality and Individual Differences, 36, p. 555– 562.

Avşar G, Kaşıkçı M. (2010). *Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Düzeyi*. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 13(1), 1-6.

Aysin N. (2018). *Turist Rehberlerinin Duygusal Zekâ İle Rehberlik Stilleri İlişkisi* Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm Anabilim Dalı.

Bar-On R. (2006). *The Bar-On Model of Emotional-Social Intelligence (ESI)*. Consortium for Research on Emotional Intelligence, 18, 13-25. http://www.eiconsortium.org/reprints/bar-on_model_of_emotional_social_intelligence.htm

Bhochhibhoya A, Branscum P, Taylor EL, Hofford C. (2014). *Exploring The Relationships of Physical Activity, Emotional Intelligence and Mental Health Among College Students*. American Journal of Health Studies, 29 (2), p191.

Caruso D, Salovey P. (2004). *The emotionally intelligent manager: How to develop and use the four key emotional skills of leadership*. San Fransico: Jossey-Bass.

Caruso D. (2008). *Emotions and The Ability Model of Emotional Intelligence*. In Emmerling, R, Shanwal V, Mandal M. (Eds.), *Emotional Intelligence: Theoretical and Cultural Perspectives* (1-16). New York: Nova Science Publishers.

Corcoran RP, Tormey R. (2012). *Developing Emotionally Competent Teachers: Emotional Intelligence and Pre-Service Teacher Education*. Peter Lang Ltd, International Academic Publishers. Evenlode Court, Main Road, Long Hanborough, GB-Whitney, Oxfordshire, OX29 8SZ, UK.

Dorak F, Vurgun N, Uludağ S, Yıldız L. (2012). *Evaluation of Trait Anxiety and Emotional Intelligence Levels of Physical Education and Sport School Special Ability Test Participants According to Different Variables*. International Refereed Academic Social Science, 8 (3), 60-70.

Goleman D. (1995). *Emotional Intelligence*. NY: Bantam Books.

Goleman D. (2013). *Duygusal zekâ neden IQ' dan daha önemlidir?* (B. S. Yüksel, Çev.). İstanbul: Varlık.

Grewal DD, Salovey P. (2006). *Benefits of Emotional Intelligence*. In M. Csikszentmihalyi IS. Csikszentmihalyi (Eds.), *A Life Worth Living: Contributions to Positive Psychology* (pp. 104-119). New York, NY: Oxford University Press.

İnal A. (1998). *Futbolda Eğitim Ve Öğretim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kajbafnezhad H, Ahadi H, Heidarie A, Askari P, Enayati M. (2012). *Predicting Athletic Success Motivation Using Mental Skills And Emotional Intelligence and Its Components in Male Athletes*. The Journal of Sports Medicine Physical Fitness, 52, 551-557.

Karageorghis CI, Terry PC. (2015). *Spor Psikolojisi* (Çadır. A., & Demir. E, Çev.). Ankara: Nobel Akademik.

Laborde S, You M, Dosseville F, Salinas A. (2012). *Culture, Individual Differences, and Situation: Influence On Coping In French And Chinese Table Tennis Players*. European Journal of Sport Science, 12, 255-261.

Mayer J, Salovey P. (2007). *What Is Emotional Intelligence?* In Salovey P, Brackett M, Mayer J. (Eds.), *Emotional intelligence: Key readings on the Mayer and Salovey model* (pp. 29-59). Port Chester: Dude Publishing.

Mayer JD, Salovey P, Caruso DR. (2000). *Models of Emotional Intelligence*. *Handbook of Intelligence* (pp, 41-44). New York: Cambridge University Press.

Özcan M, Gecici E, Günlük M. (2016). *Muhasebecilerin Duygusal Zekâ Düzeylerinin Örgütsel Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi*. Ege Academic Review, 16(2), 287-302.

Palmer B, Gignac G, Ekermans G, Stough, C. (2008). *A Comprehensive Framework For Emotional Intelligence*. In Emmerling, R, Shanwal V, Mandal M. (Eds.), *Emotional Intelligence: Theoretical And Cultural Perspectives* (17-38). New York: Nova Science Publishers.

Riemer MJ. (2003). *Integrating Emotional Intelligence Into Engineering Education*. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 2(2), 189-194.

Sarıkabak M, Eyuboğlu E, Recep AA, Karataş İ, Ayrancı M. (2018b). *Examination of Bocce Athletes Personal Characteristic and Emotional Intelligence Levels*. 6th International Conference on Science Culture and Sport. 25-27 April 2018, Lviv, UKRAINE: 420-428.

Sarıkabak M, Eyüboğlu E, Ayrancı M. (2018a). *Bocce (Petank) Sporcularının Duygusal Zekâ Düzeyleri, Akademik Erteleme Davranışları Üzerine Etkisinin İncelenmesi*. Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD) , 4 (1), 163-177.

Sarıkabak M. (2015). *Futbol ve Beklenti*. Ankara: Akademisyen Yayınevi

Schutte NS, Malouff JM, Hall LE, Haggerty DJ, Cooper JT, Golden CJ, Dornheim L. (1998). *Development And Validation Of A Measure Of Emotional Intelligence*. Personality and Individual Differences, 25, 167-177.

Soylu Y, Ayan S, Salman MN. (2017). *16-21 Yaş Arası Elit Düzeydeki Takımların Genç Futbolcularının Duygusal Zekâ Düzeylerinin İncelenmesi*. Electronic Turkish Studies, 12(17), 397-410.

Soylu Y, Salman MN, Yılmaz O. (2016). *Mücadele Sporlarında Duygusal Zekânın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. IV. Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresi bildiriler kitapçığı içinde (s. 483).

Tatar A, Tok S, Saltukoğlu G. (2011). *Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçe 'Ye Uyarlanması Ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi*. Klinik Psikofarmakolojik Dergisi, 21 (4), 328-338.

Ulus MF. (2012). *Sahadaki Goller Yaşamdaki Roller*. Bloomington: Trafford Publishing.

Yıldırım A, Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi

Zizzi SJ, Deaner HR, Hirschhorn DK. (2003). *The Relationship Between Emotional Intelligence and Performance Among College Baseball Players*. Journal of Applied Sport Psychology, (15), 262-269.

Makale Geliş (Submitted) : 05.12.2018
Makale Kabul (Accepted) : 28.12.2018
Yazışma Adresi (Corresponding Address) : msarikabak@bartin.edu.tr